

Finansų rinkos dalyvių veikla

Bankų veiklos apžvalga

2022 m. II ketvirtis

Bankų veiklos apžvalga
Serija „Finansų rinkos dalyvių veikla“
2022 m. II ketvirtis

ISSN 2335-8319 (online)

Bankų sektoriaus veiklos apžvalga / 2022 m. II ketvirtis

Rinkos dalyviai

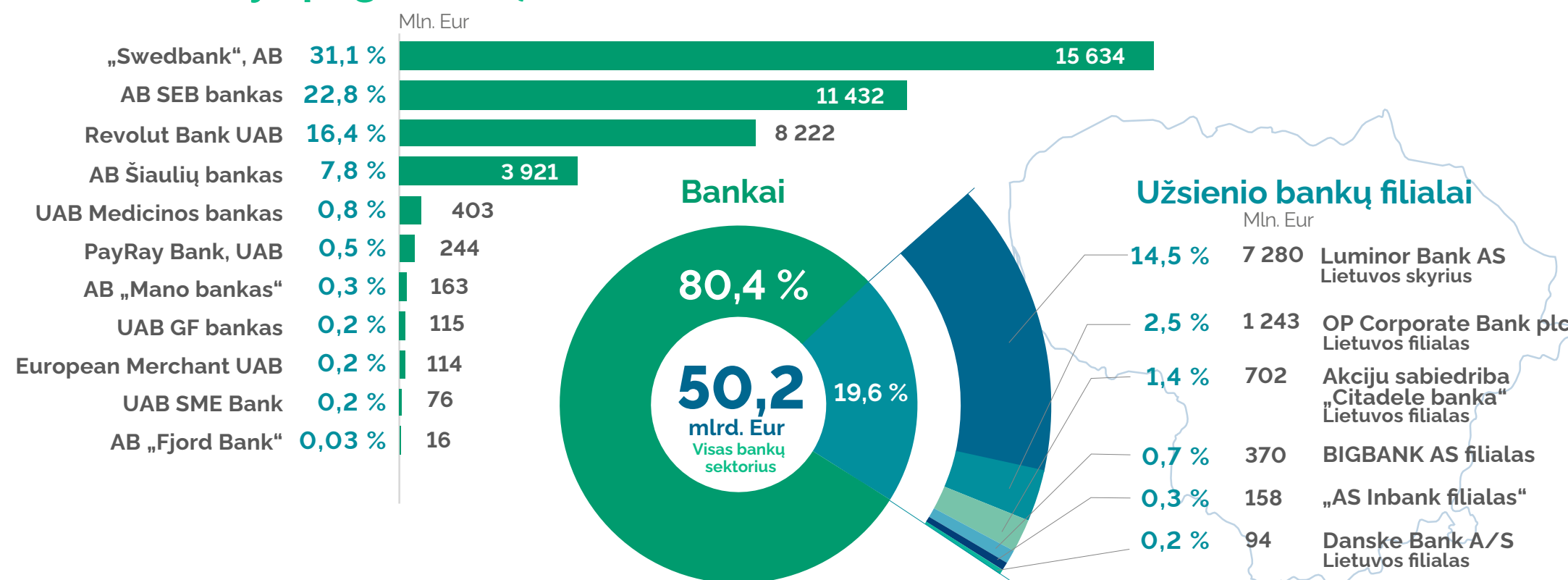
13 bankų

6 užsienio bankų filialai

Turtas

Rinkos dalys pagal turta

Veiklos riziką ribojančių reikalavimų vykdymas

Kapitalo pakankamumo rodiklis (KPR)	21,3 % ✓	Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (LCR)	348 % ✓
Grynasis pastovaus finansavimo rodiklis (NSFR)	174 % ✓	Sveto rodiklis	6,0 % ✓

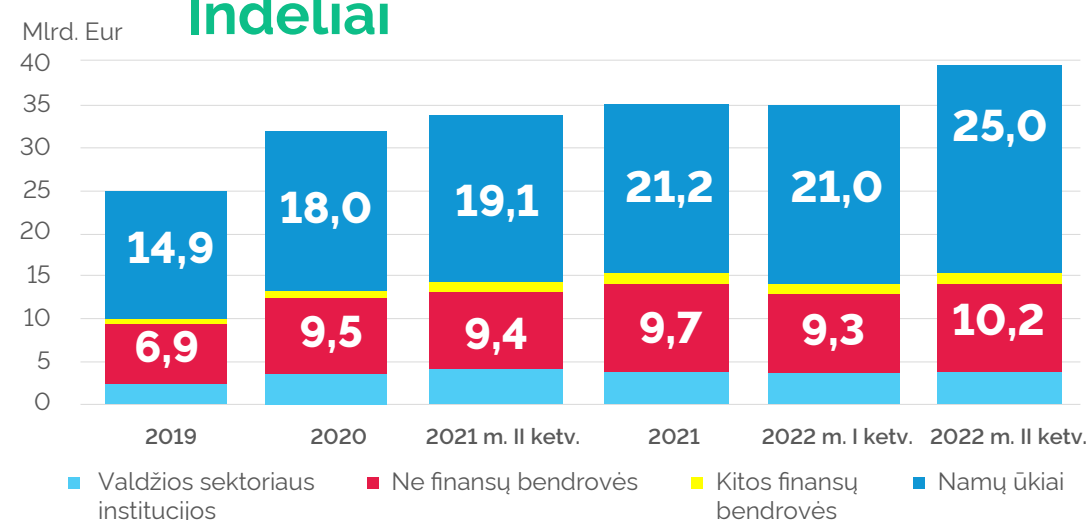
Bankų kapitalo pakankamumo lygis vis dar yra aukštas

Likvidumo padėtis vis dar yra labai gera, didieji bankai pradeda optimizuoti perteklinį likvidumą

Sveto rodiklis dvigubai viršijo minimalią ribą

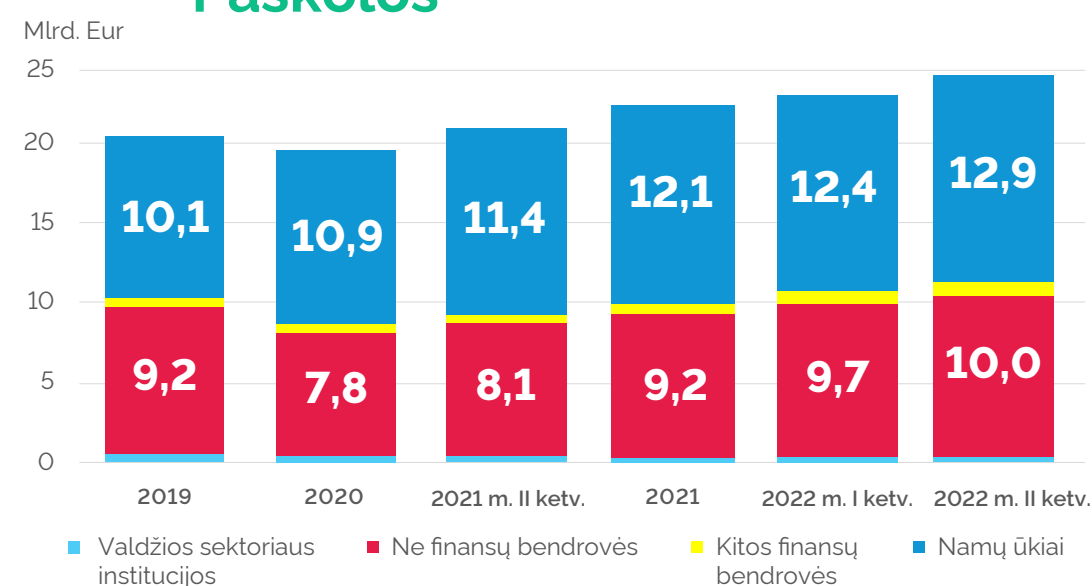
Indėlių ir paskolų dinamika Lietuvoje

Indėliai

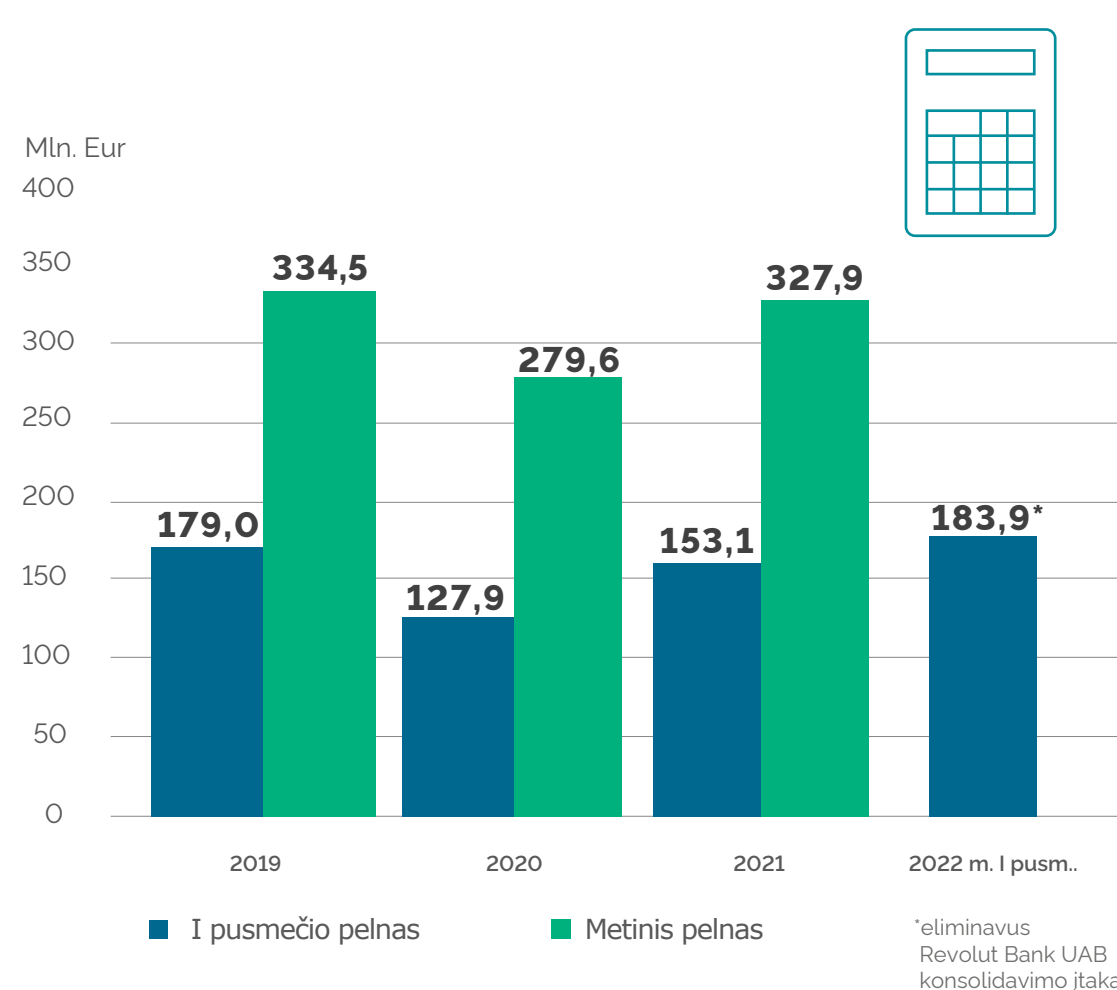
Gyventojų indėliai bankuose toliau augo*

Paskolos

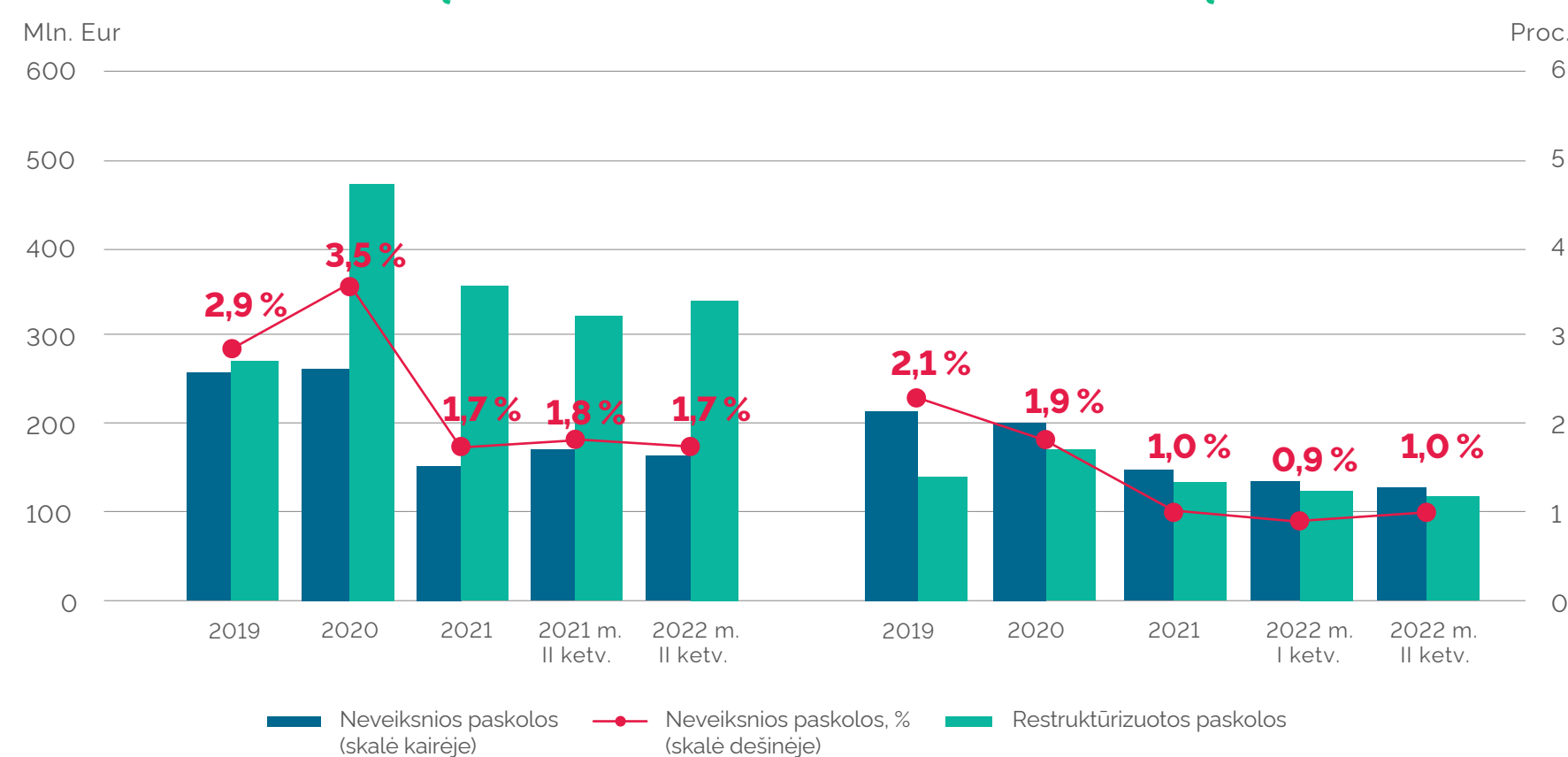
Bankai toliau pakankamai aktyviai skolino gyventojams ir verslui

Pelnas

Paskolų kokybė 2019–2022 m. antrąjį ketvirtį

Ne finansų bendrovės

Paskolų portfelio kokybė išliko stabili, nepaisant nepalankios makroekonominės situacijos

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Bankai sėkmingai atlaikė COVID-19 pandemijos išbandymą, tačiau jį pakeitė Rusijos karas prieš Ukrainą. Tarp pagrindinių iššūkių – veikimas geopolitinio neapibrėžtumo aplinkoje, tarptautinių sankcijų įgyvendinimas, kibernetinis saugumas (šią vasarą prieš bankus buvo vykdytos dvi kibernetinių atakų bangos). Bankai atsakingai vertina dabartinės padėties neapibrėžtumą ir yra tinkamai pasirengę netikėtumams. Jie ir toliau pakankamai aktyviai skolino gyventojams ir verslui – iš šios veiklos gavo daugiausia pajamų. Tarp skolinimo gyventojams tradiciškai dominavo būsto paskolos, kurių apimtys tebedidėjo sparčiai. Paskolų portfelio kokybė ir toliau buvo stabili, nepaisant nepalankios makroekonominės situacijos. Gyventojų indėliai bankuose tebeaugo, nors metinis augimo tempas sulėtėjo. Visi bankai vykdė veiklos riziką ribojančius normatyvus, o geri bankų sektoriaus rodikliai užtikrina bankų atsparumą naujiems iššūkiams.

Šiuo metu Lietuvoje banko licencijas turi 6 bankai, specializuoto banko licencijas – 7 bankai, o kaip užsienio bankų filialai veikia dar 6 bankai. Iš 19 bankų sektoriaus dalyvių, dvi specializuoto banko licenciją turinčios įmonės (Saldo Finance UAB ir Finora Bank UAB) artimiausiu metu rengiasi pradėti bankinę veiklą. Be to, Lietuvos bankas kartu su Europos Centrinio Banku (ECB) šiuo metu nagrinėja dar 2 paraiškas gauti specializuoto banko licenciją.

Per pastaruosius keletą metų veiklą pradėjusių bankų veikla po truputį įsibėgėja, taip sudaroma vis didesnė konkurencija. Du didžiausi Lietuvoje veikiančios bankai – „Swedbank“, AB, ir AB SEB bankas – užima 53,9 proc. rinkos, o trečiuoju pagal turto dydį banku tapo Revolut Bank UAB, jo rinkos dalis dėl *Revolut* grupės įmonių Lietuvoje reorganizavimo ir konsolidavimo padidėjo iki 16,4 proc.

Atliekant reorganizaciją Revolut Bank UAB akcijas ankstesnė *Revolut* grupės akcininkė *Revolut Ltd* perleido Lietuvoje įsteigta Revolut Holdings Europe UAB. Vadovaudamasi teisės aktais, Revolut Bank UAB konsolidavo patronuojančią bei kitas jai priklausančias įmones. Dėl šios priežasties išaugo Revolut Bank UAB turto ir įsipareigojimų (ypač namų ūkių indėlių) apimtys konsoliduotu lygiu ir jų įtaka Lietuvos bankų sektoriaus įvairiems rodikliams.

Kiti per pastaruosius keletą metų veiklą pradėję 6 bankai (išskyrus Revolut Bank UAB) šių metų antrąjį ketvirtį dar padidino užimamą rinkos dalį ir užėmė 1,5 proc. (prieš metus – 1 %) rinkos pagal turta. Užsienio bankų filialai, tarp kurių dominuoja Luminor Bank AS Lietuvos skyrius, užima 19,6 proc. rinkos.

Bankų sektoriaus turtas 2022 m. antrąjį ketvirtį išaugo iki 50,2 mlrd. Eur (16,4 %). Tačiau, eliminavus Revolut Bank UAB įtaką, turtas antrąjį ketvirtį padidėjo 1,2 proc. Klientams suteiktos paskolos toliau sudaro didžiausią bankų turto dalį (48,2 %). Lėšos, laikomos centriniame banke, išaugo 0,8 mlrd. Eur (pašalinus Revolut Bank UAB įtaką, sumažėjo 2,8 mlrd. Eur), o lėšos kredito įstaigose padidėjo 1,1 mlrd. Eur. Bankų turimo likvidžiojo turto apimtis ir toliau buvo reikšminga – bankai Lietuvos banke laikė 13,6 mlrd., o kredito įstaigose – 3,7 mlrd. Eur lėšų, taip pat jie turėjo daugiau kaip 0,5 mlrd. Eur grynųjų pinigų. Šios lėšos – gryniesiems pinigai, lėšos centriniame banke ir kitose kredito įstaigose – sudarė daugiau nei trečdalį (35 %) bankų turto. Bankų skolos vertybinių popierių portfelis dėl Revolut Bank UAB įtakos, taip pat keliems bankams reikšmingai padidinus investicijas, per ketvirtį išaugo net 2,7 mlrd. Eur (80,5 %) – iki 6 mlrd. Eur ir sudarė 12 proc. bankų turto.

Klientų indėliai ir toliau buvo pagrindinis veiklos finansavimo šaltinis – jie sudarė 86,8 proc. bankų įsipareigojimų. Įsipareigojimai kredito įstaigoms (daugiausia patronuojančiosioms) išaugo beveik 0,6 mlrd. Eur ir sudarė 1,7 mlrd. Eur (3,7 % visų įsipareigojimų), o centrinio banko indėliai per ketvirtį nesikeitė ir sudarė 1,6 mlrd. Eur (3,5 % visų įsipareigojimų).

Klientų indėliai bankuose antrąjį ketvirtį padidėjo net 4,7 mlrd. Eur (13,5 %) – iki 39,8 mlrd. Eur, daugiausia iš jų užtelėjo namų ūkių indėliai (3,9 mlrd. Eur) dėl Revolut Payments UAB klientų nerezidentų perėmimo į Revolut Bank UAB balansą. Pašalinus Revolut Bank UAB įtaką, indėliai sumažėjo 0,1 mlrd. Eur, arba 0,3 proc.: apžvelgiamu laikotarpiu augo namų ūkių indėliai, kurie padidėjo 356 mln. Eur (1,8 %), o kituose segmentuose indėliai mažėjo - ne finansų bendrovių indėliai sumažėjo 227 mln.

Eur (2,4 %), kitų finansų bendrovių ir valdžios sektoriaus institucijų indėliai sumažėjo atitinkamai 139 mln. ir 94 mln. Eur. Po pirmąjį ketvirtį fiksuoto namų ūkių indėlių mažėjimo (dėl siekio apsirūpinti grynaisiais pinigais prasidėjus Rusijos invazijai į Ukrainą) namų ūkių indėlių apimtys antrąjį ketvirtį vėl ūgtelėjo, o įmonių indėlių bankuose suma sumažėjo dėl sparčios infliacijos, apyvartinių lėšų ir investicijų poreikio.

Paskolų ir kitų išankstinių mokėjimų portfelis per analizuojamą ketvirtį padidėjo beveik 2,4 mlrd. Eur (9,7 %) – iki 27 mlrd. Eur. Be pozicijų kredito įstaigose ir centriniuose bankuose (toliau – paskolų portfelis), **paskolų portfelis išaugo 854 mln. Eur (3,7 %) – iki 24,2 mlrd. Eur.** Didžiausią bankų paskolų portfelio dalį (53,3 %) sudarančios paskolos namų ūkiams per ketvirtį padidėjo 469 mln. Eur (3,8 %) – iki 12,9 mlrd. Eur. Spartų namų ūkių paskolų portfelio augimą lėmė ne tik aktyviai teikiamos būsto paskolos, kurios išaugo 307 mln. Eur (3,0 %) – iki 10,4 mlrd. Eur, bet ir 116 mln. Eur (10,2 %) – iki 1,2 mlrd. Eur padidėjęs vartojimo paskolų portfelis. Paskolos ne finansų bendrovėms didėjo šiek tiek mažiau nei pastaraisiais ketvirčiais – šis portfelis padidėjo 295 mln. Eur (3,1 %) – iki 10 mlrd. Eur. Sparčiausiai augo paskolos įmonėms, veikiančioms nekilnojamojo turto operacijų, statybos ir apdirbamosios gamybos sektoriuose, o reikšmingesnis sumažėjimas fiksuotas didmeninės ir mažmeninės prekybos sektoriuje.

Antrojo ketvirčio pabaigoje, pačių bankų vertinimu, **paskolų portfelio kokybė ir toliau buvo stabili.** Ne finansų bendrovių neveiksnių paskolų dalis sumažėjo 0,2 proc. punkto – iki 1,7 proc., namų ūkių – padidėjo 0,1 proc. punkto – iki 1,0 proc. (Revolut Bank UAB konsolidavimo įtaka). Nors ilgiau kaip 30 d. pradelstų paskolų portfelio dalis vis dar buvo panašaus lygio (sudarė 0,6 %), namų ūkių segmente fiksuotas nedidelis vėlavimų padidėjimas – 5,5 mln. Eur. Tam tikrus verslo paskolų portfelio kokybės prastėjimo požymius rodo per ketvirtį 15,4 mln. Eur iki 332 mln. Eur padidėjusi dėl skolininkų finansinės būklės pertvarkytų (angl. *forborne*) paskolų apimtis, taip pat toliau didėjęs antros pakopos paskolų (paskolų, kurių rizika nuo pirminio pripažinimo reikšmingai išaugo) portfelis: padidėjo 128 mln. Eur – iki 1,2 mlrd. Eur. Vis dėlto tokių paskolų dalis visame paskolų portfelyje ir toliau yra pastarųjų metų lygio. Nepaisant nepalankios makroekonominės situacijos, bankų lūkesčiai antrojo ketvirčio pabaigoje dėl paskolų portfelio kokybės nepakito: paskolų padengimas atidėjimais antrąjį ketvirtį šiek tiek sumažėjo. Bendrai antrąjį ketvirtį suformuotų specialiųjų atidėjinių išlaidos sudarė tik 1,6 mln. Eur (nuo metų pradžios – 15,8 mln. Eur).

2022 m. pirmąjį pusmetį Lietuvos bankų sektoriaus uždirbtas pelnas sudarė 233,2 mln. Eur. Pašalinus Revolut Bank UAB konsolidavimo įtaką, bankų pelnas buvo 183,9 mln. Eur – 30,8 mln. Eur, arba 20,1 proc., didesnis negu 2021 m. tą patį laikotarpį. Pelningai dirbo 14 bankų ir užsienio bankų filialų, nuostolingai – 3 rinkos dalyviai.

Nepaisant paskolų vertės sumažėjimo įtakos (per metus fiksuotas 30 mln. Eur vertės sumažėjimas) ir augusių administracinių išlaidų (per metus padidėjo 31,8 mln. Eur, arba 10,6 %), bankų veiklos rezultatai gerėjo dėl padidėjusių grynujų palūkanų, grynujų paslaugų bei komisinių ir kitų veiklos pajamų (už paslaugas, teikiamas grupės padaliniais).

Eliminavus Revolut Bank UAB konsolidavimo įtaką, bankų grynujų palūkanų pajamos 2022 m. pirmąjį pusmetį, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, padidėjo 61,4 mln. Eur, arba 24,3 proc., o grynosios paslaugų ir komisinių pajamos – 12,7 mln. Eur, arba 10,6 proc.

Teigiamą įtaką bankų sektoriaus veiklos rezultatui darė ir vieno rinkos dalyvio pastebimai padidėjusios kitos pajamos (36 mln. Eur efektas), kurios anksčiau būdavo įtraukiamos į patronuojančiojo banko balansą.

Dėl apžvelgiamu laikotarpiu augusio pelno bankų efektyvumo rodiklis, rodantis išlaidų ir pajamų santykį, gerėjo: 2022 m. liepos 1 d. sudarė 56,2 proc. – per metus jo reikšmė sumažėjo (pagerėjo) 9,8 proc. punkto. Turto graža, 2022 m. liepos 1 d. duomenimis, sudarė 1,0, o nuosavybės graža – 11,0 proc.

Visi bankai vykdo veiklos riziką ribojančius normatyvus, o bankų sektoriaus rodikliai patvirtina bankų atsparumą naujiems iššūkiams. Bankų kapitalo pakankamumo lygis ir toliau buvo aukštas.

Nors antrąjį ketvirtį bankų sektoriaus kapitalo pakankamumo rodiklis dėl augusių rizikos pozicijų ir sumažėjo 1,4 proc. punkto, jis tebebuvo aukštas ir, 2022 m. liepos 1 d. duomenimis, sudarė 21,3 proc. Lietuvoje veikiančiuose bankuose dominuoja tik aukščiausio lygio kapitalo priemonės: bendro 1 lygio nuosavo kapitalo (CET1) rodiklis sudarė net 21,1 proc. Sverto rodiklio lygis taip pat buvo aukštas. 2022 m. liepos 1 d. duomenimis, sverto rodiklis sumažėjo 0,5 proc. punkto (sudarė 6,0 %), bet dvigubai viršijo minimalią ribą (3 %).

Bankų likvidumas ir toliau buvo istoriškai aukštas – visuose bankuose likvidumo atsargos buvo pakankamai didelės, o didieji bankai pradeda optimizuoti perteklinį likvidumą. Rusijos karas prieš Ukrainą neturėjo reikšmingesnės įtakos bankų likvidumo rodikliams, o likvidumo pokyčius antrąjį ketvirtį nulėmė kelių bankų atliktos vienkartinės likvidumo valdymo operacijos ir *Revolut* grupės įmonių Lietuvoje reorganizavimas. Vienas iš didžiųjų bankų sumažino turimą perteklinį likvidumą, persikirstydamas jį į patrunuojančiąją grupę.

2022 m. antrąjį ketvirtį bankų sektoriaus padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis (angl. *liquidity coverage ratio*, LCR) sumažėjo nuo 415 iki 348 proc. (eliminavus *Revolut Bank UAB* įtaką, būtų beveik nepakitęs: nuo 383 iki 382 %). Bankų LCR beveik 3,5 karto viršijo nustatytą minimumą, t. y. bankų turima likvidumo atsarga 3,5 karto viršijo vieno mėnesio netenkamų pinigų srautą. Lietuvos bankų LCR ir toliau buvo vienas didžiausių euro zonoje.

Visi bankai su pakankamu rezervu vykdė ir antrąjį privalomą likvidumo rodiklį – grynąjį pastovaus finansavimo rodiklį (angl. *net stable funding ratio*, NSFR). Bankų sektoriaus NSFR¹ per ketvirtį sumažėjo nuo 187 iki 174 proc. (be *Revolut Bank UAB* įtakos, būtų sumažėjęs nuo 178 iki 154 %) ir buvo gerokai didesnis, nei reikalaujamas minimalus 100 proc. dydis.

Padidėjo kibernetinių incidentų skaičius. Prieš bankus fiksuotos dvi kibernetinių atakų bangos birželio ir liepos mėn., užfiksuota ir pavienių incidentų. Dažniausiai taikytas atakų tipas – paskirstyta paslaugos trikdymo ataka (DDOS), kurios metu bankų sistemas bandoma apkrauti netikromis užklausomis, siekiant jas padaryti neprieinamas teisėtiems vartotojams. Nors trumpalaikių paslaugų sutrikdymų visiškai išvengti nepavyko, bankai operatyviai atkūrė paslaugų prieinamumą.

Lietuvos banko interneto svetainėje kas ketvirtį viešai skelbiama informacija apie kiekvieno banko pagrindinius veiklos rodiklius ir veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą. Minėtą informaciją rasite [čia](#).

---

¹ NSFR rodikliu vertinamas kredito įstaigų likvidumas ilgesniuoju laikotarpiu, t. y. bankai privalo turėti pakankamai pastovaus finansavimo, kad jo pakaktų finansavimo poreikiams patenkinti vienų metų laikotarpiu tiek įprastomis, tiek nepalankiomis sąlygomis.

Priedas. Pagrindiniai bankų sektoriaus rodikliai²

1 lentelė. Pagrindiniai balanso ataskaitos straipsniai

Eil. Nr.	Rodiklis	2021 07 01, mln. Eur	2022 04 01, mln. Eur	2022 07 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
1.	Turtas	39 232,8	43 103,7	50 185,8	16,4	27,9
1.1.	Skolos vertybiniai popieriai	2 837,9	3 320,5	5 994,0	80,5	111,2
1.2.	Nuosavybės vertybiniai popieriai	98,5	82,9	83,5	0,8	-15,2
1.3.	Išvestinės finansinės priemonės	53,3	82,1	117,6	43,4	120,8
1.4.	Grynieji pinigai	471,1	543,1	522,8	-3,7	11,0
1.5.	Lėšos centriniuose bankuose	12 475,8	12 780,6	13 581,6	6,3	8,9
1.6.	Lėšos kredito įstaigose	2 483,1	2 600,0	3 663,3	40,9	47,5
1.7.	Klientams suteiktos paskolos (su lizingu)	20 440,0	23 326,5	24 180,9	3,7	18,3
1.7.1.	Valdžios sektoriaus institucijoms	323,5	326,4	319,3	-2,2	-1,3
1.7.2.	Kitoms finansų bendrovėms	607,2	919,4	1 016,6	10,6	67,4
1.7.3.	Ne finansų bendrovėms	8070,1	9 658,9	9 954,0	3,1	23,3
1.7.4.	Namų ūkiams	11 439,2	12 421,9	12 891,0	3,8	12,7
1.7.4.1.	iš jų paskolos būstui įsigyti	9 303,5	10 103,1	10 409,9	3,0	11,9
1.8.	Kitos turto pozicijos	373,0	368,0	2 042,0	454,9	447,4
2.	Įsipareigojimai ir nuosavybė	39 232,8	43 103,7	50 185,8	16,4	27,9
2.1.	Centrinių bankų indėliai	1 179,1	1 616,3	1 612,7	-0,2	36,8
2.2.	Įsipareigojimai kredito įstaigoms	1 185,0	1 155,8	1 708,1	47,8	44,1
2.3.	Išvestinės finansinės priemonės	49,5	56,7	59,2	4,3	19,6
2.4.	Indėliai	32 453,5	35 060,9	39 785,4	13,5	22,6
2.4.1.	Valdžios sektoriaus institucijų	3 045,8	3 510,3	3 416,6	-2,7	12,2
2.4.2.	Kitų finansų bendrovių	946,2	1 193,2	1 197,0	0,3	26,5
2.4.3.	Ne finansų bendrovių	9 405,4	9 343,8	10 213,5	9,3	8,6
2.4.4.	Namų ūkių	19 056,2	21 013,6	24 958,3	18,8	31,0
2.5.	Išleisti skolos vertybiniai popieriai	22,8	102,4	102,9	0,6	350,5
2.6.	Kitos įsipareigojimų pozicijos	1 798,5	2 509,8	2 576,0	2,6	43,2
2.7.	Nuosavybė	2 544,3	2 601,8	4 341,5	66,9	70,6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

² Bankams dėl svarbių prižasčių pakoregavus ataskaitas, apžvalgos duomenys po šios datos gali būti atnaujinami.

2 lentelė. Pagrindiniai pelno (nuostolio) ataskaitos straipsniai

Eil. Nr.	Rodiklis	2021 07 01, mln. Eur	2022 04 01, mln. Eur	2022 07 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
3.	Einamųjų metų pelnas	153,1	99,8	233,2	-	52,3
3.1.	Grynosios palūkanų pajamos	252,1	163,0	306,9	-	21,7
3.2.	Grynosios paslaugų ir komisinių pajamos	120,1	64,3	265,8	-	121,4
3.3.	Administracinės išlaidos	298,2	164,4	353,4	-	18,5
3.4.	Paskolų vertės sumažėjimas	-14,2	14,1	15,7	-	-210,6

Šaltinis: Lietuvos bankas.

3 lentelė. Kiti bankų veiklos rodikliai

Eil. Nr.	Rodiklis	2021 07 01, mln. Eur	2022 04 01, mln. Eur	2022 07 01, mln. Eur	Pokytis per ketvirtį, proc.	Pokytis per metus, proc.
4.	Kapitalo pakankamumo rodiklis	23,10	22,72	21,31	-1,41	-1,79
5.	1 lygio kapitalo pakankamumo rodiklis	22,83	22,43	21,06	-1,37	-1,77
6.	Padengimo likvidžiuoju turtu rodiklis	440,29	415,47	347,56	-67,91	-92,73
7.	Grynojo pastovaus finansavimo rodiklis	199,87	187,05	174,40	-12,65	-25,47
8.	Sverto rodiklis	6,93	6,51	6,00	-0,51	-0,93
9.	Grynoji palūkanų marža	1,30	1,51	1,37	-0,14	0,07
10.	Turto grąža	0,80	0,93	1,00	0,07	0,20
11.	Nuosavybės grąža	10,42	11,97	11,04	-0,93	0,62
12.	Efektyvumo rodiklis (EBI metodika)	65,94	56,67	56,19	-0,48	-9,75
13.	Neveiksnių skolų priemonės	0,90	0,67	0,61	-0,06	-0,29

Šaltinis: Lietuvos bankas.

Pastaba: EBI – Europos bankininkystės institucija.